

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 19. ANUL XII.

Sabiu, in 5 Martiu 1864.

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumtate de anu 4. fl. v. a. Pentru prin. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. s. pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. fa

Telegrafulu este de doua ori pe septemana: joia si Duminca. Prenume-ratiunea se face in Sabiu la espeditura foiti; pe afara la c. r. poste, cu bani gata, prin scrisori francate, adresate contra espeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Din Bucovina ni se comunica o mica brosiura, intitulata: „Sant'a Scriptura, lamurindu singura indestulu regularea referintieloru noster bisericesci din Bucovina.” Motto scrierei e: „Seu faceti pomulu bunu si rod'a lui buna; seu faceti pomulu putredu si rod'a lui putreda; ca din rod'a se cunoște pomulu. (Mat. capu 12, v. 33.) — Cernauti, tipariulu si editur'a lui Rudolfu Echardt. 1864.”

Viulu interesu, ce amu avutu totdeun'a pentru fratii nostri din Bucovina, precum si pretulu internu ala miciei scrieri ne indamna a o reproduce in diariulu nostru. Eata cuprinsulu ei:

Asiediamentulu bisericeii resaritene.

Cela ce nu este cu mine, improlia mea este, si cela ce nu aduna cu mine, risipeste. (Mat. c. 13. v. 30.)

Ori cine voiesce, sa vira dupa mine, sa se lepede de sine, si sa-si ia crucea sea, si sa-mi urmeze mie. (Mat. c. 16 v. 24.)

Cela ce nu va luda omnea sea, sa vira dupa mine, nu este mie yreaticu. (Mat. c. 10 v. 38.)

Odimiora venindu Iisusu in partile Cesariei lui Filipu, au intrebata pre invetiaceii sei, dicendu: Cine-mi dice omeni, ca suntu eu, fiiulu omului? Earu ei i-au disu: Unii Ioann botezatoriulu; altii Ilie; ear altii Ieremia seu unulu din proproci. Disa loru Iisusu dar voi cine-mi dice ti, ca suntu? Si respondiendu Simon Petru, a disu: Tu esti Christosu fiiulu lui Dumnedieu celui viu. Si respondiendu Iisusu, i-a disu lui: ferietu esti Simone, Var Ioana, ca trupu si sange nu ti-a descoperitu tie, ci tata lu meu celu din ceriuri; si eu ti dicea tie: ca tu esti Petru, si pe acesta petra voi zidi bisericia mea; si portile iadulu inu vorubiru a pre dens'a, si ti voi da tie cheile imperatiei ceriurilor; si ori ce vei lega pe pamentu, va fi legatu si in ceriuri, si ori ce vei deslega pe pamentu, va fi deslegatu si in ceruri. Atunci a porancitu ucniciloru (invetiaceiloru) sei, ca sa nu spuna nimeanu, ca elu este Christosu. Mat. c. 16. v. 13—20.

Eata aicea in cuvintele acestea respicatu apriatu, pe ce temelia si-a ziditu Mantuitoriulu bisericea, adeca pe temelia urmatoarei credintie seu dogme, ca elu este Christosu fiiulu lui Dumnedieu. Pre acesta temelia a declaratu Iisusu cu autoritatea sa dumnedioiesca atatu de puternica, incatu bisericea lui, adeca comunitatea credinciosiloru, nici portile iadului, adeca nici resucirile, uneltirile si intrigele cele mai cumplite nu voru fi in stare s'o derime, s'o sfarme; si apoi a juruitu lui Petru, carele in numele tuturor invetiaceiloru a rostitu acesta credintia, ca le va da si puterea cheiloru la imperatia cerurilor, adeca tota puterea si autoritatea spre a intra intr'ens'a si spre a face, ca si altii, crediendu, sa intre. Insa unii din invetiaceii lui Iisusu nu-lu pricepeau bine, ce felu de imperatie sa fia acesta; ei presupuneau, ca elu voiesce sa restaureze imperatia perduta a Israilteniloru. Dreptu aceea ne spune Mateiu c. 20. v. 20—28, ca venindu muma fiiloru lui Zevedeu impreuna cu fiii sei la Iisusu, si apropiindu-se a cerutu ore-si ce dela densulu. Ear Iisusu i-a disu ei: ce voiesci? — Disa lui: Di, ca sa siada acesti fii ai mei, unulu de a drept'a ta si altulu de a stang'a ta intru imperatia ta. Ear Iisusu, respondiendu a disu: nu sciti ce cereti: poteti sa beti pacharulu, care voi sa-lu beau eu, si cu botezulu, cu care eu me botezu, sa ve botezati? Disa lui: Potemu! Si a graitu lora: Pacharulu meu cu adeveratu veti be, si cu botezulu, cu care eu me botezu, ve veti boteza: ear sa si ede de a drept'a mea si de a stang'a mea, nu este alu meu adá, ci celoru ce sa u gatitu dela tatalu meu. Si audindu cei dicee sa u maniatu pentru cei doi frati. Ear Iisusu chiamandu-i pre densii li-a disu: Sciti, ca domnii pagani loru i domnescu pre ei, si cei mari i stapanescu pre densii. Ear intru voi nu va fi asiá, ci care dintre voi va vre, sa fia antai u,

sa fia voue sluga, precum si fiiulu omului n'a venit u, sa-i slujesca lui, ci ca sa slujesca, si sa-si dea sufletulu seu rescumperare pentru multu. Si la Ioann c. 18. v. 36. dice Iisusu catre Pilatu: Imperatia mea nu este din lumea acesta; de aru fi fostu din lumea acesta imperatia mea, slugile mele s'aru fi nevoitu, ca sa nu me fi datu Iudeiloru; ear acum imperatia mea nu este de aici.

Din tote acestea lamuritu se vede, ce felu de imperatia a voitu Christosu sa infintieze pre pamentu pe temelia credintiei susnumite, adeca: imperatia dragostei si a fratiei, unde toti credinciosii lui sa fia, fara deosebire, asemenea unulu altui intru tote drepturile umane, si nimeanu sa nu caute, sa domnesca unulu preste altulu, seu unulu sa fia celu d'antaru si ceialalti supusi lui la orba ascultare, si acela, carele aru incerca castigarea unei puteri de astfelu, sa fia sluga celorlalti; caei si Christosu nu a venit, ca omenii sa-i slujesca lui, ci elu ca sa slujesca altor'a prin invetiaturile se le, dandu-se chiaru si in bratiile mortii cumplite si pline de chinari pentru adeverulu invetiaturiloru se le si pentru rescumperarea omeniloru prin respandirea luminei intre densii.

La astfelu de urmare, la astfelu de jefse, la astfelu de portare in intelesulu dragostei, fratiatatii si egalitatii a provocatu Christosu pre invetiaceii sei, cand lu-a datu intr'a deveru juruit'a puterere a cheiloru la imperatia sea, care nu era din lumea acesta, dicendu la Mat. c. 28 v. 18—20. „Datu-mi-s'a tota stapanirea in ceru si pre pamentu: dreptu aceea mergendu invetiati tote nemurile, botezandu-i pre ei in numele tatalui, si alu fiului si alu santului duchi, invetiandu-i pre densii sa pazesca tote, cate v'amu porancitu voue. Si eata eu cu voi suntu in tote dilele pana in sfarsitul veacului.” Si la Ioann c. 20. v. 21—23. dice Christosu: „Pace voue! precum m'a tramisu pre mine Tatalu, si eu va tramitu pre voi.” Si acesta dicendu, a suflatu, si a disu loru: luati duchi santu: caror'a veti erla pacatele, se voru erla, si caror'a le veti tine, voru fi tinute.”

Eata spuse aici cuvintele domnului nostru Iisusu Christosu, prin carele si-a infintiatu si si-a constituitu elu bisericea sea, detiermurindu-i scopulu si dandu-i in intelesulu invetiaturei sale tota puterea si libertatea intru alegerea midiloceloru corespunditoare spre respandirea, intarirea si infflorirea ei.

Intr'aceste cuvinte se afla cuprinsu totu dreptulu bisericeii la o autonomia deplina, pre carele nu i-lu pote nega seu margini nimeanu, de orece acestu dreptu la autonomia deplina i este datu ei dela insu-si Mantuitoriulu lumei; caei dice elu: precum m'a tramisu pre mine tatalu, carele mi-a datu tota stapanirea in ceru si pe pamentu, asi ave tramitusi eu pre voi; decimergeti, de invetiati tote poporele, ca sa pazesca, cate v'amu porancitu voue; si cate veti lega si deslega, voru fi legate si deslegate, caei eu suntu cu voi in tote dilele pana la sfarsitul veacului.

Asia dara bisericea este cu totulu neaternata, are indatorirea de a respandi intocm'a invetiatur'a lui Christosu, si de a canta, ca poporele sa o pazesca acuratu; ea are dreptulu si datorint'a de a lega si deslega gresielele credinciosiloru sei, prin urmare bisericea este deplina autonoma.

(Va urma.)

Ajutoriulu Romaniei pentru Banatieni.

Comunicaramu in nr. dia urma, ca Camer'a Romaniei, in sedinti'a din 26 Febr., la propunerea dlui C. A. Rosetti, auacor-

datu cu unani mitate guvernului 3000 galbini pentru Banatienij cei bantuiti de fómete. Suntemu fericiti a poté adauge, ca, la propunerea dd. C. și D. G h i c ' a s'au mai adausu alte trei mii galbini totu spre acelu scopu.

Impartasimú aci strabatatoriulu cuventu alu dlui C. A. R o s e t t i , prin care cere sprijinulu tieei pentru nefericitii lipsiti din Banatu.

Domni deputati!

Românii din Banatu suferu de fómete, și suferinti'a este atât de mare, in câtu nu li-a mai remasu nici chiaru poterea de a strigá, și de aceea, numai de aceea suferinti'a lor n'a gasitu indata resunetu in animele acestoru cincii millióne de vecini și frati.

Lips'a este atât de mare, in câtu caritatea publica n'a potutu procurá Romaniloru și chiaru Magiariloru murindi de fóme, de câtu câte 44 dramuri de pâne pentru unu omu, și acést'a pentru siepte dile.

Ce simtieminte doreróse și sfasiatóre descépta in animile d-vóstre aceste cuvinte, ce ni se tramitu de peste Carpati cu repediciunea mortii! Care din d-vóstra nu vede colea, la actualele otare a le Romaniei, copii intindiendu miclele loru bratie tremurânde și uscate, câtra o mama mai tramurânda inca și mai uscata, și care nu mai póte dá de câtu cea depe urma picatura de sânge stórsa și transformata in câte-va lacrime ferbinti, ce cadu pe buzele uscate a le sermanului pruncu, le sórbe cu acea spasmodica lacomia a agoniei, și . . . nu mai scapa și prunculu și mam'a, de câtu prin darea sufletului.

Mandataru ai natfunei Romane, clopotulu care auuntia pe fia care di c'a mai peritu o mama, c'a mai muritu unu copilu de fóme, a strabatutu acumu in audiulu vostru, a strabatutu prin urmare in rerunchii natfunei, și de aceea va 'ncetá indata, celu putinu atât, pre câtu ve este astadi prin potintia, și deaceea ve supunu spre votare urmatórele linie, ce nu suntu, o sciu, și o recunoscú cu fericire, de câtu o fórté palida reproductere a vointiei vóstre.

Art. 1. Se deschide d-lui ministru dinintru unu creditu de trei mii galbeni spre ajutoriulu tutoru locuitoriloru din Banatu, de ori ce natiunalitate, cari suferu de fómete.

Art. 2. D. Ministru dinintru se va intielege indata cu municipalitatile de decindea (de dincolo. Red.) spre a le tramite acestu ajutoriu in gráu, in faina, in malaiu, séu in bani, precumu voru voi ele, remanendu cá totu ele sa faca impartirea la cei cari suferu, a acestui micu ajutoriu de la vecinii și fratii loru Români de dincóce de Carpati. C. A. R o s e t t i .

In adeveru unu faptu mare și nobilu din partea Camerei Romaniei, — unu faptu, „care-dupa cuvintele „Conventiuneii“ — va fi salutatú cu respectulu, ce merita faptele bune, nu numai de Romani'a intréga de tóte pártile Romaniei, dar de tóta lumea cu simtieminte de umanitate.“ Paguba numai și pecatu, ca „Conventiunea“ nu s'a potutu inspirá de acést'a idea subluma intru atât'a, încátu sa uite, baremu pe unu momentu, de ticalósele unei vietii certaretie de tóte dilele. Marturisimú sinceru, ca faptulú camerei, decandu amu cititu laudele din „Conventiunea“, au perditu in ochii nostri multu, fórté multu din pretiulu seu, și suntemu siguri, ca cu noi multi altii voru judecá totu astfelu. Noi adica credemu, ca binefacerea atuncia numai are deplinulu cecresculu meritu alu virtutei, candu se face fára egoismu și fára incriminarea altor'a. Și tocmai acést'a „Conventiunea“ nu o face. Ea dupace lauda și glorifica Adunarea, incrimina pre ministreriulu întregu, dar cu deosebire pre ministrulu de justitia, d. Papiu Ilarianu (pre care, ne aducendu-si aminte ca mai mare laude nu-i póte face, nu-lu mai slabescé din numirea „tribunulu Blajului“), ca pentru ce n'a facutu d'ensulu acea propunere pentru fratii sei? Amu avé argumente fórté valoróse pentru aperia d. Papiu Ilarianu, déca bun'a cuviintia ne-arú iertá a ne face in vreo cauza advocati nechiamati; vomu díce in sa numai atât'a, ca déca cum-va d. Papiu Ilarianu faceá insusi acést'a propunere, aceeasi „Conventiune“ Paru fi lovitú in fatia, ca pentru ce rispește banii tieei? Cáci nu de adeveratele merite séu scaderi ale guvernului se pare a se ingrijí partid'a, ce spira prin „Conventiunea“, ci numai de aceea, cum se afle vini guvernului, cumu sa-lu póta discreditá, cumu sa-lu póta prostítui inaintea lumei! Cum-ca unei astfelu de foi, și unei astfelu de partide nu-i va poté face pe voia nici unu ministeriu, nici unu ministru independinte, solidu, moderatu și patrioticu, vede ori și cine. Și acést'a noi o deplorámu cu atât'a mai vertosu, cáci „Conventiunea“ in adeveru se vedescé totu mai tare cá fóia fára judecata propria, cá aceea ce o-amu numit'ó cu alta ocaziune: puíulu „Romanului“; ear „Romanulu“ este organulu unei partide tari și mari. Vedemu cu placere, — și dee cerulu cá

sa fia totdeun'a asiá, — ca „Romanulu“ și aici e mai moderatu și msi cu tactu; „Romanulu“ adeca e redigeatu de d. C. A. R o s e t t i carele a facutu și propunerea respectiva, și cáruia prin urmare nu se cuveniá a panegirisá propunerea se a in diu-riulu se u. Cu atât'a mai cu abundantia o face „Conventiunea“. Dar și d'ensei i s'aru iertá, și noi și toti Români amu crede in sinceritatea laudelorú eii, candu de o parte d. C. A. R o s e t t i arú fi facutu propunerea sea n a i n t e de a publicá d. Andreiu M o c i o n i renumit'a sea provocatiune, de carea de altmintrea- destulu de semnificativu! — nici „Romanulu“, nici „Conventiunea“ nu pomenescú nici cu o litera! —, de alta parte „Conventiunea“ n'aru fi esplotatu acestu actu filantropicu pentru degradarca guvernului și inspecialu a d. Papiu, a acelui barbatu, cá care nu se nascu in tóta Romani'a pe tóte dilele. Nu vomu a mici faptulú d. Rosetti prin presupunerea, ca Dlui a fostu numai unu echo fericitu alu cuvintelorú dlui Andr. de Mocioni, pentruca in ochii nostri a suscepe insusi o idea buna ori a o adoptá dela altulu e deopotriua laudabilu; dar ve deplorámu, fratiloru de dincolo, déca si filantropi'a o faceti róba patimelorú vóstre de partida! Cáci cele 6000 galbini, ce i-ati applaciatu pentru fratii vostri și ai nostri din Banatu, ba de 60 ori câte 6000 galbini, impartiti intre cei lipsiti, n'aru poté cumpani stricaciunea, ce vi o-ati face vóue prin rivalitati de felulu acést'a.

Varietáti și noutáti de di.

Regele Maximilianu din Bavari'a a repositatu in 10 Martiu c. n. pe la amédi. Scirea acést'a trista a strabatutu cá unu fulgeru prin tóta Bavari'a, și a produsu prosternatiune cu atât'a mai mare, cu câtu regele, de si camu bolnaviciosu, totusi bolnavu de patu se facuse numai din diu'a trecuta. Cu patru dile mai nainte sa se fia sgariatu regele cu unu acu de peptu de partea stânga a peptului, și acést'a se pare a fi fostu mai deaprópe ans'a bólei. — In 9 Martiu inca priimi pre archiducele Albrecht, sér'a pe la 5 óre erá 'n patu, diminéti'a la 5 óre priimi SS. Taine, tragendu-se clopotulu celu mare alu catedralei, la care semnu tóta cetatea se revoltá de dorere și mii preste mii de ómeni alergara la palatiu. — Poporulu bavaresu plânge pre regele seu, cá o familia pre tatalu seu; și déca se considera iubirea lui cátra poporu, imbunatrile sortii poporului seu in tóta privintia, apoi iubirea acést'a face onóre regelui și poporului. — Maximilianu se suise pe tronu in 20 Martiu 1848, mai lipsiau dara 10 dile, pentru de a se 'mplini 16 ani ai regimului lui. Clironómulu e printiulu L u d o v i c u , fiulu celu mai mare alu regelui, care e intre 18 și 19 ani, și cáruia i s'a și depusu din partea tieei juramentulu omagialu. —

(F o i a n ó u a r o m a n é s c a .) „Romanulu“ in locu de numerulu seu de dominec'a va dá o fóia „mai adaptata pentru trebuintiele poporului“, carea abonantiloru lui se va dá gratis. —

Din tunurile danese, facute de tuciu (feru versatu), care fusesera plantate pe Danewirke, se mai adusera câte-va la Vienn'a. Acelea, precumu se scie, le batusera Daniu cu cuie: de aceea nu se mai pótu intrebuintia, ci se voru versá de nou in fonderi'a dela Maria-Zell.

G a r i b a l d i a peritu depe Caprer'a; nu se scie inca, unde?

Principatele române unite.

I a s i 21 Februaru 1864. Dupre cele comunicate in epistol'a precedentá, aflú cu cale de a-ti impartasi unu actu autenticu, relativu la conflictulu, ce esista intre Guvernulu Principatoru și Curtea suzerana, carea se vede ca combinárilorú ce le face c'erca a le dá óresi-care formalitate diplomatica; cáci altfelu si-arú compromite titlulu seu de potere suzerana și inaintea acelorú poteri Europene, care se opunu la asemenea interventuni. Asiá Pórt'a otomana nu lipsi prin organulu Vizirului Fuad Pasi'a a declará Principelui Domnitoriu, ca nu póte privi legea pentru secularisarea averilorú monastirilorú inchinate decátu cá nula și fára fiintia, și ea cestiunea acést'a trebuie sa se întórca iarasi și sa se puna pe terenulu diplomaticu. Eata acea nota, séu mai bine dicendu tescherea turcésca adresata Principelui.

Printiulu meu!
Inalt'a Pórt'a a luatú sciintia, ca adunarea Principatoru unite votá, dupre cererea ministrilorú, o lege, in virtutea careia monastirile inchinate s'au declaratú a fi secularisate, acordandu-se locurilorú sfinte o despagubire banésca de 51 millióne lei.
Nu-mi vine sa ascundu Inaltímei Vóstre efectulu, ce au produsu asupri'a Inaltei Porti acestu modu de procedere alu Guvernului seu.

Mirarea noastră a fostu cu atât mai mare, cu câtu eramu mai departe de a gândi, ca Inaltămea Vóstra Serenísima aru pune atâtu de mare precipitațiune de a revesti cu o noua consecrare modulu de solutiune ce propusese, si fâra de a acceptá respunsulu Inaltei Porti si alu poteriloru garante.

Cestiunea monastiriloru inchinate atârna esentialu de la o transactiune internatiunala, a cărei cuprindere este precizata in protocolulu XIII. alu Conferintiei de Parisu. Ea nu s'aru poté deci resolví decátu prin intervenirea poteriloru, de ôre ce n'au mijlocitu o întielegere directa si de impacare între párti.

Sciti, Printiulu meu! ca Guvernulu imperialu au facutu totu ce i-a statu prin potintia, pentru a aduce acésta întielegere, si ca silintiele sale au ajunsu a se nimici dinaintea unor greutáti neinvinse.

Si numai dupace au venitu la convictiunea inutilitáti de a mai urmá pe acésta cale, Inalt'a Pórta au socotitu de datoria a propune Escelentieloru Sale reprezentantiloru poteriloru garante de a se intruni in conferintia spre a cercelá de'mpreuna cu ea, si in form'a indicata de protocóle, mijlócele cele mai potrivite de a resolví definitivu cestiunea.

Inaltămea Vóstra trebuie sa fia incredintiata, ca M. S. Sultanulu pórtu unu interesu egal de a ocrotí drepturile legitime a le Principatelorú-unite si de a feri de ori ce loviri totu ce este legitimu in reclamárele clerului grecescu.

Incidentulu, despre care vorbescu mai susu, au agravatu situatiunea in fati'a unui actu ce jignesce stipulatiunile subscrise de marile poteri a le lumei, Inalt'a Pórta cá suzeran'a Principatelorú, cá suzeran'a pártii directu interesate in afacerea ast'a, si cá signatóre conferintiei de Parisu, se găsese in necesitate de a declará formalu Inaltămei-Vóstre, ca ea nu recunósce votului adunárei nici unu caracteru de natura a aduce *daua* drepturiloru si stipulatiuniloru existente; ca ea *considera* disulu votu cá nula si fâra fiintia (sic) si ca ea *mentine* pe fatia cestiunea monastiriloru inchinate pe terámulu eii legalu, care este acél'a alu protocóloru din 1858. Bine voiti a priimi, printiulu meu, incredintiarea prea inaltei mele consideratiuni. —

Subscrisu: F u a d. —

Pecumu vedeti din actulu de fatia, nu resulta alt'a decátu ca Pórta in forma declara, ca e suzeran'a Principatelorú, ear in fapta insinuéza sub velulu celu turcescu, ca aru fi suzerana; acumu numai Alah! sa-i ajute, ca si-au traitu traiulu, si-au mancatu malaiulu. — A.

Citimu in „Romanulu“ din 27 Februaru, D. P a p i u I l a r i a n u a dimissionatu, séu a fostu dimisiunatu, si s'a numitu ad-interim d. Orbescu. De ce acestu interimu? Iar nu se mai gasescu ministri?

„Magyar Sajto“ despre Romani'a.

Subt titulu: „giurstarile mai nóue in Romani'a“ aduce „Magyar Sajto“ unu articulu, carele lu impartasimu in totu cuprinsulu lui.

„Inalt'a pórtu au adressatu fórtu decurendu o nota la principele Romaniei, prin care arata, ca portarea guvernului romanescu au frapatu pre guvernulu de acolo mai alesu dupa ce au priimitu si au pusu in lucrare legea adusa de Camera, prin care se seculariséza monastirile asiá numite inchinate. Frapparea inaltei porti cu atât'a e mai mare, cu câtu, ca ea nici odata nu au presupusu de principele Cuz'a, ca va duce la indeplinire *deslegarea* cestiunei aceste mari, fâra de a *intrebá* mai înainte de vre-o îndreptare in privint'a acést'a pre inalt'a porta. In fine se dechiara, cá ea privesce votarea acést'a priimita de tíer'a intréga cu entusiasmu si aprobata de tóta lumea civilizata de nula si cá cumu nu s'aru fi intemplatu de locu. Ori câtu e de aspra si de otarita not'a vezirului, totusi potemu dice cu sigurantia, ca pecandu legea secularisarei au causatu o frappare asiá de mare guvernului turcescu, pe atunci guvernulu Romaniei nu s'au frapatu de locu, ba not'a au fostu priimita asiá dicendu cu indiferentia, sciindu înainte ca asiá cev'a are sa urmeze, si fiindu guvernulu convinsu, ca deslegarea cestiunei acesteia privesce pe tíera si ca ea eschide ori ce influentia straina si in fine ca numai in modulu acést'a deslegata póte sa aiba rezultate splendide. Guvernulu Romaniei au datu legei acesteia demultu valóre de dreptu si au pus'o in lucrare. Scimu ca monastirile s'au sequestrátu pe sémi'a statului si ca stimabilulu barbatu, ministrulu de culte Demetriu Bolintineanu, cá unu individú demnu de nemurire pe câmpulu sciintieloru si alu artelorú si cá unu patriotú invapaiatu lucrá fâra de a crutiá vre-o ostenéla dar si ca elu lasa urme nesterse de insemnatate si frumóse pe cararea sea, care elu cu multa neobosintia le sciú incopciá deolalta.

Ordinatiunile lui, ce esu pe tóta tíer'a, regulatóre de in-

structiunea cea pâna acum neglesa promitu aprobatiune generala. In urm'a propunerei sale s'au adusu in filutia si legea cea radicalmente reformatóre încátu privesce ordinile bisericiei, care lege au stersu calugari'a conducátore la neactivitate spirituala si corporala, cu esceptiunea, ca in ordinea calugaritiloru numai acele femei potú sa pasiésca, care-si sacrifica activitatea lorú séu instructiunei séu ingrijirei de bolnavi, in ordinea calugariloru inasa numai preotiloru santiti si acelor'a inca numai déca suntú veduvi, séu celoru ce suntú cultivati prin sciintie si suntú celu putínu de o etate de 30 de ani. Asemenea elu au publicatu mai multe concurse pentru opere latítore de cunoscintie folosítore, care vorú fi rebonificate cu 200—300 de galbeni. (Va urmá.)

Prospectu politicu.

Pecandu trupele aliate stau inca inaintea inamicului, respective a federatiunei germane, si in Germani'a inca suntú dispute între o actiune comuna cu cele dóue poteri si între o actiune separata; pe atunci ne anuntia díuarele despre mórtea cea aprópe a doi regi din statele secundarie, Bavari'a si Wúrtemberg'a. Despre celu din Bavari'a aflámu ca au si muritu. Díuarele ne spunu, ca in loculu lui Max II., din Bavari'a sau si radicatu pe tronú fiulu lui Max II., Ludovicu II. dar totdeodata nu nerecunoscú influentia, ce póte sa aiba schimbarea acést'a de tronú, precumu si cea eventuala in Wúrtemberg'a.

Temerea e de o schimbare a politicei in Bavari'a si eventualminte si in Wúrtemberg'a. Fi-va acea politica mai apropiatóre de cele dóue poteri aliate germane séu nu, inainte e greu de a predice. Bavari'a, séu mai bine domnitorii eii suntú prin relatiuni familiare legati de Austri'a, Wúrtemberg'a prin asemenea relatiuni de Russi'a, prin urmare déca cum'va se va realisa aliantia tripla între Austri'a, Prussi'a si Russi'a, eata numai decátu cum dícu Francii: chansa de a slabí pre cei dela Würzburg, si federatiunea germana atrassa seu absorbita de acésta aliantia.

Intr'aceea nu e de ignoratu o alta impregiurare, la prim'a vedere cu totul neinsemnata. Acést'a este calatori'a ducelui de Coburg la Parisu, despre care se asigura, ca nu are intentiuni politice. Nu comentámu mai departe acésta calatoria, nici vomu se conjecturámu asupr'a ei, ei insemnámu numai, ca acestu duce e quasi capulu National-Vereinului germanu, carele-si are membrii in tóta Germani'a si carele in Camer'a Prussiei neveditu au facutu atâtea opozitiuni, si alu cărui scopu e o Germania unita.

Sa presupunemu, dupa cumu credú unele díuarie, ca calatori'a ducelui de Coburg la Parisu e politica. Nu vomu poatea incheiá inasa la rezultate mari, celu pucinu pentru unu tempu, din cauza ca Napoleonu de sí e mai gat'a cu cestiunea cea mai grea, cu a Messicului, totusi asiá e de passivu in cele europene, cá si inainte de acést'a. Pentru ce passivitatea acést'a, si pâna candu, nu se póte sci. Atát'a numai, ca in Franci'a si cu deosebire in cercurile diplomatice domnesce o nemuliamire mare cu purtarea aliatiloru in Schleswig. Pentruca aliatii nu se pórtu cá intr'o tíera luata dreptu zelogu, ci cá n'trun'a cucerita.

Angli'a, carea se vede acumu mai multu séu mai pucinu izolata aru da bucurosu ajutoriu Daniei, inasa aru vrea cá sa aiba si pe Franci'a pe partea sea.

Fric'a Angliei inasa este, ceea ce au si esprima'o unele díuarie englese firesce in alta forma, — ca Franci'a va anexarea provinciiloru germane dela Renu. Lordulu Cowley au pipaitu pulsulu Franciei in privint'a acést'a, au priimitu inasa unu respunsu rusinatoriu din partea ministrului francesu Drouin. Acést'a adeca dechiara, ca Franci'a nu are de cugetu anexarea provinciiloru renane. Decátu pentru incungiuurarea periculiloru, dupa ce Germani'a va ajunge odata a fi statu unitu, si pentru pastrarea ecuilibrului europénu, elu aru dori cá din dissele provincie sa se formeze unu statu independinte si neutralu între ambele puteri. Neinvoierea la congressu din partea Angliei, va cercá Napoleonu III a o resplati scumpu si póte ca Napoleonu speculéza si la alte resplati. Cu tóte acestea se dice ca Cabinetulu francesu aprobá in principiu ocupatiunea Holsteinului si se invoiesce si la anexarea Schleswigului la federatiunea germana. O apucatura, carea déca este adevérata, póte sa fia de odata izolátore pentru Angli'a si impedeatóre aliantiei, despre care vorbesce, séu in celu mai reu casu impedeare de a atrage pre Germani in aliantia si póte de a le deveni protectoru.

In casulu din urma aru avea întielesu politicu calatori'a ducelui de Coburg la Parisu.

Deaca aru fi dara, ca calatoria aceasta a ducelui germanu la Parisu, sa fia politica, atunci dupa cum bine observá M. S. s'aru implini dísa diplomatulu francesu Thiers,

carele dădea odată, ca politica franceză totdeauna să aia avuta radimul în cabinetele din Monacu, Stuttgart, Dresda și Hannover; ca Franța să luă pre cei slabi sub protecțiunea ei, și această eră și politică cea marinimosa a Romanilor celor vechi.

Date statistice asupra Daniei.

Din o cronică de anu engleză (The Statesman's Year-Book), reproducă în „Pressă” de Viennă, estragemu și noi câte-va date mai principale în privința regatului Daniei, care le credem de interesu pentru publicul nostru cu deosebire astăzi, cându ochii tuturor caută la luptă lui cu Germaniă. Constituțiunea Daniei se datează din 1863, în care anu (18 Novembre) se sancțiună de regele. Puterea executivă e pusă în mâinile regelui și ale ministrilor lui responsabili; ear facultatea de a aduce și de a modifică legile, compete senatului imperialu (Rigsdag), care consta din casă de susu (Landsting) și casă de josu (Folkething); cea constă din 75, cea din 130 membri. Censulu, pentru de a fi alesu în casă de susu, e: venitu de 1200 taleri seu contribuțiune directă de 200 taleri; pentru alegibilitatea în casă de josu nu este censu, ci ajunge a fi cine-va pamenteanu, de 30 ani, și să nu fii smintitu ori proletaru (cersitoru.) Lângă parlantul există unu colegiu de 60 membri, Rigsraad numitu, consiliulu supremu alu națiunii.— Puterea executivă compete regelui și ministrilor, cari sunt 8 la numeru.— Religiuinea domnitore e cea luterană, de carea trebuie să se tina și regele; dar și celelalte biserici crestine, chiaru și Iudeii au toleranță perfectă.— Afacerile bisericesci le dirigu 8 episcopi.— Școlile stau foarte bine: regatulu are 2 universități: ună daneză în Kopenhageu, alta germană în Kiel, gimnăsiu în Lorye și Altonă, școle gramaticale, academiile și școle normale sunt mai în toate orășele mai mari. Numerulu școleror parohiale, în care copiii seracilor se cresc pe spesele statului, trece peste 1000.— Bugetulu pe anulu din urma, din 1 Aprilie 1862. până în 31 Martiu 1863. arată venituri: 16.880.391 taleri, spesele 16.636.241 taleri, va să dăca, veniturile întrecu spesele cu 244.150 taleri. Spesele cele mai mari le căsuia datoriele statului, din care se plătiră 5,736,400 taleri, și armată, ce constete 4,270,206 taleri. Spesele marinei facura 1,949,162 taleri.— Armată constă în tempu de pace cam din 22—24,000 feciori, în tempuri de resboiu se duplică; și iu bătăile din 1848—49 mică Dania desvoltase o armată considerabilă de 49,000 feciori infanteria, 10,600 feciori cavaleria și 9000 feciori artileria cu 144 tunuri.— Armată se compune prin subscripțiuni; fiacare barbatu sanatosu dela 22 până la 45. ani e datoru a milită, mai întâiu în armată regulă 8 ani, apoi că reserva de clasă antăia și a două. Cei 8 ani de servitiu de altmintea în realitate se presență la 10 luni, în care tempu soldatii invetia exercitiulu; apoi se dimitu pe acasă și se conchiama numai la muștra pe fiacare anu. (O mesură foarte întieptă!)— Marină de resboiu (flotă) Daniei se datează dela anulu 1807; în anulu 1862. ea numeră 19 vase cu pândie și 704 tunuri, și 28 vapore cu 340 tunuri; lângă acestă mai are Dania o flotă de 50 lunturi de tunuri cu vre 100 tunuri. Armată marina face aprôpe la 2000 feciori.— Teritoriulu Daniei, dupa protocolulu de Londră din 8 Maiu 1852. consta din regatulu Daniei propriu împreună cu ducatele Schleswig—Holstein și Lauenburg. Tota monarchiă are 2494. miluri patrate, din care 2154 (cam de 2 ori că Transsilvaniă) Daniă propriă, 167 Schleswig, 154 Holstein și 19 Lauenburg.— Populațiunea Daniei, dupa numerarea din 1 Februaru 1860, stetea asiă: Daniă propriă 1,600,551, Schleswig 409,907, Holstein 544,419, Lauenburg 50,147, — cu totulu dar 2,605,024 suflete.— Ocupațiunea locuitorilor e mai cu sēma agricultură, apoi meseriele, și negociulu de mare; cătu e de importantu comerçiu regatului se pôte vedē din mărfile importate și esportate; în anulu 1861. adica se importă marfa de 62,391,035 taleri, ear esportulu facu 40,315,796 taleri.— Afara de aceste țeri mai cuprinde Daniă o multime de insule, în Europă Faroe, Island și Grönland cu vreo 85,000 locuitori, apoi în Indiă apuseană cu vreo 37,000 locuitori. O multime de ținuturi și insule risipite prin toate mărele parte le vendū, parte le perdū, parte le parasī de buna voia, pentru că nu aduceau nici unu folosu statului.— Acestă dar e statulu-piticu, care se luptă acumu cu armatele aliante ale duoru poteri mari europene.

Fortareți'a Friderici'a.

Afara de sianțurile dela Düppel și de insulă Alsen, de cea mai mare însemnată în espe-

ditunea de fatia din Schleswig—Holstein e fortareți'a Friderici'a. De aceea crediuramu, că va fi de lipsa a dă cititorilor nostri o mica descriere a acestei fortareții.— Fortareți'a Friderici'a e în Iutiă (Jütland), tocmai la marginea țerei de cătra resaritu, zidită că și sianțurile dela Düppel pe o peninsulă, ce se întinde în mare și e despartită numai prin o mănecă de mare de 3000—2400 urme de insulă Fünen. Și precumu sianțurile dela Düppel, asiă și fortareți'a Friderici'a tocmai prin aceea castiga țara sea, căci stă în legatură cu o insulă, dela carea-si pôte trage ajutoarele trebuincioase în omeni, arme și proviantu. Fortificările Friderici'e se caprindu mai cu seama în valuri (umplaturi) de pamentu, care însă sunt tari destulu de a opri glonțiile tunurilor ghintuite. Tocmai pe marginea peninsulii decătra mare este unu forte singuru, și aliatilor li se da svatulu de a-si pune totă puterea pentru luarea acestui fortu, care apoi aru tăia legatură între Friderici'a și insulă Fünen, și asiă pôte aru sili pre Daniă a lasă și sianțurile dela Düppel, și insulă Alsen, și și Friderici'a, pentru de a aperi insulă Fünen. Friderici'a încapă înlauntrulu fortificațiilor se 20,000 feciori, și de aceea, pănacandă aliatii nu voru luă sianțurile dela Düppel și insulă Alsen, precum și fortareți'a Friderici'a, nu pôte opera în Schleswig și Jütland, căci totu intinsu aru fi amenințati din cōste.— Pregătirile cele mari, ce le facu armatele aliante pentru castigarea acestoru pozițiuni, dovedescu de ajunsu, ce pretiu puu ele pe posesiunea lor și călu de mulla credu în țara și resistința lor.

Mai nou din politica și câmpulu resboiului.

Dupa unu telegramu alu lui „Botschafter” de Frankfurt 12 Martiu nou, Bavariă în ședința dietei confederatiunale aduse unu proiectu în proiectu în privința succesiunii în Holstein (că să urmeze în ducatul Holstein dacele Fridericu în stapanire), și dori că acestu proiectu dupa 8 zile să se aduca la votare. Austriă și Prusșiă propuseră din contra, că acela să se predea comitetului pentru darea opiniunii. Această propunere afiă sprijinire, și Bavariă retrase propunerea sea pentru votare.— Asemenea se predară comitetului spre preconsultare și alta propunere privitoare la conchiama dietei holsteinese, precum și propunerea Hanoverei, de a provoca pre Daniă a necă cu prinderea corabielor germane.—

Dupa „memorial diplomatique” contractulu între Napoleon și archiducele Ferdinandu Max, pentru tronulu imperatescu din Mexicu, e făcutu. Trupele franceze se voru rechemă cu necetulu; legiunea straină de 6000 feciori rămâne. Mexiculu plătesce franciei în 14 ani câte 25 milioane franci.

Din câmpulu resboiului nimicu mai importantu. Facendu-se în Veile mai multe atacuri din partea civililor (danesi) asupra soldatilor austriaci, gen. Gablenz a demandat locuitorilor, a dă afara în persōna armele și munitiunile se 24 ore.

Nr. 79—3 EDICTUL.

Rafilă nascută Roksziu din Mēhkerek, înca în a. 1860 1 di Novembre au începutu procesu de totală despartire în contra barbatului seu Parteniu Trajanu; deci acela se îndatorēja, că pe 28 Apriliu a. e. dimineți la 8 ore să se infatisieze mîntea subscrișului județu consistorialu, căci la casu dimprotiva și în neștiința lui de fatia se voru decide cele prescrie de SS. Canōne ale bisericei nostre dreptu marturisitore.

Din ședința consistorială din 10 Februaru 1864, ținută în V. Velenceze.

Consistoriulu gr. orientalu din Oră—

Nr. 80—1 Citatiune edictală.

Mateiu Gurău, din Satulungu, Districtulu Brasiovilui, în Ardēlu, de legea gr-orientală, a parasitu cu necredință pre legiuită sea soția Annă Ioann Cazacu, din Turchesiu, Districtulu Brasiovilui, acumu de diece ani de zile, nedandū celu mai micu semnu de ubicațiunea lui.

Deci mai susu numitul parasitoriu prin acestă se sorocește, că, dela dată de mai josu, în terminu de siese luni să se infatisieze negresitu inaintea Scaunului Protopopescu I. alu Brasiovilui, căci la din protiva se va dă hotarare la actiă soției lui și în lipsa-i.

Brasiovu 27 Fauru 1864

Ioann Popasum, p. Protop. Brasiovilui.

Corespondința.

I. F., O. Dialogulu e bunu, dar nu se potrivește cu caracterulu foii nostre.— I. B., Rosi'a sas. Articululu s'a sistatu din cauze, ce amu dori a Vi le impartasi cu gură. —